คอลัมน์ “ร่วมด้วยช่วยคิด” นสพ.ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 11 – 14 **กันยายน** 2568

รวมมิตรต้านมิจ(ฉาชีพ): From Victim to Victory

ดร. นครินทร์ อมเรศ

รองผู้อำนวยการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ห่วงโซ่การผลิตประกอบด้วย ต้นน้ำ: การคิดค้นนวัตกรรม กลางน้ำ: การลงมือผลิต และปลายน้ำ: การขาย หากมีธุรกิจที่ต้นน้ำและกลางน้ำเพียบพร้อม จึงสามารถรองรับคู่ค้าปลายน้ำที่จะเข้ามาเพิ่มยอดขายหรือเพิ่มลูกค้ารายใหม่ ๆ ได้โดยไม่ทับซ้อนตลาดกันแล้ว ก็คงจะดึงดูดให้คนอยากเข้าไปมีส่วนร่วม โดยเฉพาะธุรกิจที่ทำเงินในปี 2567 ได้ถึง 0.29% ของ GDP ในฮ่องกง 0.15% ในสิงคโปร์ 0.14% ในไทย และ 0.08% ในมาเลเซีย แต่ธุรกิจที่ว่านี้ คือ ธุรกิจมิจฉาชีพ ที่เรารู้จักกันดีในนาม แก๊งคอลเซ็นเตอร์ บทความนี้ขอแลกเปลี่ยนมุมมองที่เก็บตกจากงาน Global Anti-Scam Summit ASIA 2025 (GASA ASIA) ร่วมกับ รศ.ดร. นวลน้อย ตรีรัตน์ และ ดร.สุพจน์ เธียรวุฒิ โดยขอขอบคุณ โครงการการพัฒนามาตรการรับมืออาชญากรรมออนไลน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มา ณ ที่นี้

ผู้นำเสนอในงานประกอบด้วย บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำ ทั้ง Google Meta (Facebook) Microsoft และ Amazon รวมถึงผู้ให้บริการบัตรเครดิตและบริการป้องกันภัยจากมิจฉาชีพทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร ตลอดจน มีผู้แทนภาครัฐทั้งสิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา รวมถึง ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งล้วนแต่เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ทั้งจิตวิทยา การดูแลผู้ตกเป็นเหยื่อ การพัฒนาเทคโนโลยี อาชญากรรมวิทยา การเงินการธนาคาร การบริการโทรคมนาคมและระบบการชำระเงิน รวมไปถึงตัวบุคคลที่เคยร่วมแก๊งหลอกให้รัก ซึ่งกลับตัวกลับใจมาให้ความรู้และเบื้องลึกเบื้องหลังอย่างไม่ปิดบัง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการต่อยอดความรู้กันอย่างครบวงจรห่วงโซ่การผลิตธุรกิจมิจฉาชีพก็ว่าได้

สโลแกนของงานนี้ คือ From Victim to Victory ซึ่งเน้นย้ำถึงการเอาเหยื่อเป็นศูนย์กลาง ซึ่งน่าสังเกตว่าปัญหาภัยมิจฉาชีพในภูมิภาคนี้เป็นไปอย่างแพร่หลาย และมีลักษณะเฉพาะต่าง ๆ กันไป แต่จุดร่วมที่พบ คือ เป็นปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อาทิ ในงานแทบจะไม่มีการพูดกันถึงการถูกเจาะระบบความปลอดภัยของเครื่องมือสื่อสาร หรือ ถูกแอปดูดเงิน เพราะแต่ละประเทศก็มีการยกระดับมาตรฐานการให้บริการของแอปพลิเคชันทางการเงินแล้ว อย่างไรก็ดี ภัยที่ลุกลามมาจาก Social Engineering ที่ใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงและหลอกลวงเหยื่อแต่ละกลุ่ม

ตั้งแต่**การหลอกเด็กวัยรุ่น**ให้แลกเปลี่ยนภาพอนาจารจนถูกแบล็กเมล์และนำไปสู่การฆ่าตัวตายโดยกลุ่ม Yahoo Boys ซึ่งมีฐานที่มั่นในไนจีเรียเป็นแหล่งต้นน้ำค้นคิดแนวทางหลอกลวง ส่งไปยังกลางน้ำที่ให้บริการเทคโนโลยีและช่องทางการเงินที่ใช้หลอกลวง เพื่อให้เหล่ามิจฉาชีพปลายน้ำเข้าร่วมขยายวงการกระทำความผิดออกไป ซึ่งเป็นธุรกิจที่แปลกประหลาดเพราะไม่เพียงผู้ให้บริการจะไม่แย่งตลาดกัน แต่กลับมีการจับกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นและแลกเปลี่ยนเครื่องมือกันอย่างเต็มที่ และดูจะมีความสุขบนความทุกข์ของเหยื่ออย่างไม่รู้ร้อนหนาว

รวมถึง **Job Scam หรือ การหลอกทำงาน** ซึ่งกรณีศึกษาที่หยิบยกมาในงาน เป็นการทำ DeepFake ของผู้สมัครงานตัวปลอมที่ปลอมทั้งประวัติการศึกษาและการทำงาน ตลอดจนความรู้ที่ต้องใช้ในการทำงานจากการสนับสนุนทางเทคโนโลยีของบรรษัทมิจฉาชีพต้นน้ำที่อยู่เบื้องหลัง เพื่อเจาะเข้าไปเป็นไส้ศึกในบริษัทชั้นนำก่อนที่จะโจรกรรมความลับทางธุรกิจและเรียกค่าไถ่ข้อมูลในภายหลัง ซึ่งกรณีเหล่านี้แตกต่างไปจาก Job Scam ในไทย ที่มักจะหลอกให้คนที่อยากได้งานต้องเสียค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ก่อนที่จะพบว่างานที่ตกลงกันไว้ไม่มีอยู่จริง

ไปจนถึง**การหลอกลงทุน**ที่จะให้ผลตอบแทนสูง ซึ่งหลายครั้งจะใช้เวลาสร้างความน่าเชื่อถือ และแม้จะมีเจ้าหน้าที่ธนาคารตักเตือนไม่ให้เหยื่อโอนเงิน แต่เหยื่อก็ไม่ฟังเพราะให้ความเชื่อถือมิจฉาชีพมากกว่าเจ้าหน้าที่เสียแล้ว

โจทย์จึงอยู่ที่เราจะเปลี่ยนจาก Victim หรือเหยื่อ เป็นชัยชนะได้อย่างไร โดยให้ความสำคัญกับการปกป้องเหยื่อไม่ให้ถูกรังแกซ้ำซ้อนจากสังคมจนไม่มีจุดยืน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้เหยื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อป้องกันไม่ให้คนอื่นต้องตกเป็นเหยื่อในรูปแบบเดียวกัน โดยต้องสร้างความตระหนักรู้อย่างจริงจัง อาทิ สิงคโปร์ลงทุนพัฒนาชุดความรู้ต้านภัยโดย Bamboo Builders และ Google ที่สนับสนุนเงินทุนให้มูลนิธิอาเซียนถึง 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนาชุดความรู้ป้องกันภัยให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายในอาเซียน

ผู้ร่วมงานต่างเห็นว่า**ในเมื่อมิจฉาชีพรวมกลุ่มกันเป็นห่วงโซ่การผลิตได้ พวกเราเองก็ต้องร่วมมือกันได้** โดยรัฐบาลสิงคโปร์มีรัฐมนตรีสองท่านมาให้ความรู้ในงาน ได้หยิบยกถึงการขยายผลจากการปราบมิจฉาชีพจากวาระแห่งชาติให้เป็นวาระแห่งภูมิภาค โดยไม่แบ่งเขาแบ่งเราและยอมรับว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นสูงถึงเฉลี่ยกรณีละ 16,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับไทยที่กรณีละ 1,900 ดอลลาร์สหรัฐฯ และสิงคโปร์เป็นประเทศแรกที่เข้าร่วมกับ Global Signal Exchange (GSE) สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปราบปรามอาชญากรรม เรียกได้ว่าเป็นวิธีเกลือจิ้มเกลือ เหมือนที่เหล่ามิจฉาชีพใช้ Dark Web ในการซื้อขายข้อมูลเพื่อไปกระทำผิดกันเลยทีเดียว

ไทยเองก็มีผู้นำจากศูนย์ AOC 1441 และท่านผู้บัญชาการตำรวจไซเบอร์เข้าร่วมงาน โดยเฉพาะในรายหลังที่เรียกเสียงปรบมือทั้งงาน จนผู้แทน Meta หรือ Facebook ถึงกับกลัวความคาดหวังของคนฟังจากการพูดลำดับต่อจากท่าน โดยท่านได้อธิบายถึง มาตรการตัดซิม เสา สายของทางการไทย แต่เหล่ามิจฉาชีพยังใช้ดาวเทียม Starlink และน้ำไฟจากแหล่งอื่น อย่างไรก็ดีจะมุ่งยึดทรัพย์โจรหัวโจกให้ได้ และขอเชิญชวนพันธมิตรเข้าร่วม War Room ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือ International Anti-Scam and Human Trafficking Syndicate Command Centre (IAC) เพื่อผนึกกำลังห่วงโซ่การผลิตฝ่ายธรรมะให้เอาชนะห่วงโซ่การผลิตฝ่ายอธรรมในที่สุด

กระแสแห่งการรวมพลังต้านภัยจะไม่หยุดที่ระดับภูมิภาค แต่จะส่งต่อมายังงาน Bangkok Digital Finance Conference ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยในวันที่ 17 ก.ย. และงานสัมมนาวิชาการประจำปีธนาคารแห่งประเทศไทยในวันที่ 19 ก.ย. ซึ่งทั้งสองงานจะมีผู้เชี่ยวชาญทั้งจากผู้ดำเนินนโยบายของประเทศในภูมิภาคและนักวิจัยและนักพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำเสนอแนวทางการใช้งานข้อมูลเพื่อยกระดับความเข้มแข็งของห่วงโซ่การผลิตต้านภัยมิจฉาชีพของไทยให้เท่าทันและนำหน้าฝ่ายมิจฉาชีพ ท่านที่สนใจจึงพลาดไม่ได้ด้วยประการทั้งปวง!

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด